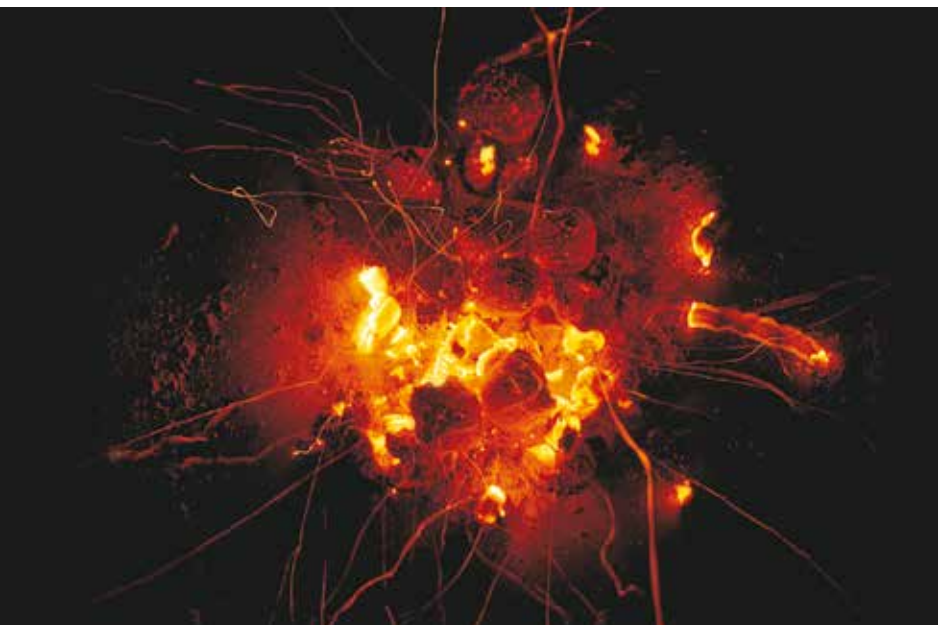

Тім Джексон

КОЛИ ЖАЄЖОЧЕ ГНІВ

ЗМІСТ

Гнів – що це таке?	7
Що гнівить Бога?	13
Звідки починається гнів?	15
Чому ми удаємося до гніву?	21
Які помилки ми робимо, коли спалахує гнів?	24
Як благочестиво вирішувати проблему гніву?	27
Кінцева мета праведного гніву	32

КОЛИ КЛЕКОЧЕ ГНІВ

Тім Джексон

Оп'ятій ранку Анжелу розбудив крик її немовляти – п'ятий раз за ніч. Вона була виснажена як ніколи. Дитину мучили кольки в животі – дуже неприємний сюрприз для матері. Всі ці чотири місяці після народження Корі Анжела мріяла про хоча б одну спокійну ніч. Її чоловік Білл постійно працював у третю зміну. Щоночі вона була сама.

Анжела повільно сповзла з ліжка і пошкандибала до сина, що заходився від плачу. Вона почувалась не лише втомленою, але й роздратованою. Вона злилась на сина. “Навіщо це все мені! – бурчала вона. – Я цього не просила. Все, що я хочу, – просто поспати нормально хоча б одну ніч. Невже я так багато прошу?”

Анжела намагалась дуже лагідно заспокоїти дитину, але всі її спроби були марними. Корі кричав все гучніше, а її драгування переростало у справжню злість. “Ти не маєш права руйнувати моє життя, позбавляючи мене щоночі сну! Стули пельку!” – закричала вона й струсонула свого сина.

Це злякало Анжелу – і дитину теж. Вона раптом зрозуміла, як легко може у гніві втратити контроль – втратити настільки, щоб навіть накинутись на беззахисного, невинного сина. Вона відчувала, що в ній клекоче гнів до цього немовляти, яке вона так любить! Вона жажнулася цього почуття гніву. Впала на підлогу й почала ридати...

Джілл працює в лікарні рентген-лаборантом. Їй подобається ця робота. Вона справді хороший фахівець. Вона завжди відчуває внутрішнє задоволення, допомагаючи іншим. Однак їй все важче стає працювати з одним лікарем – дуже зарозумілим та владним. Якщо Джілл має якісь пропозиції щодо лабораторних досліджень для того чи іншого пацієнта, лікар реагує на це так, наче вона – повний нуль і цілковито некомпетентна. Він постійно принижує її. Виявляє неповагу та грубість. Може на середині її запитання розвернутись і піти. Часто не відповідає на її телефонні дзвінки. Останній такий випадок не на жарт розлютив Джілл. “Якби він не був головним ортопедичним хірургом в лікарні, і якби я не боялась втратити роботу, я б сказала йому все, що про нього думаю! Можливо, тоді я отримала хоча б якусь повагу, на яку заслуговую!”

Пол та Роксана вже були заручені і планували через місяць побратися. Та сталося, що однієї п'ятниці ввечері, коли вони поверталися з по-

бачення, бік їхньої машини протаранив п'яний водій. Роксана загинула миттєво. Павло ж назавжди став інвалідом. “На згадку” йому залишилась серйозна проблема – роздроблене коліно. Лікарі сказали йому, що він вже ніколи не зможе повноцінно користуватися цією ногою. Це означало, що Пол мав змінити професію покрівельного підрядчика. Але він вирішив не здаватись, а перемогти травму.

Проминуло п'ять років. Життя Пола, здавалося, налагодилося. Півтора року тривала реабілітаційна терапія (лікування ноги). На цих процедурах Пол познайомився із фізіотерапевтом Сінді. Вони відразу відчули взаємну симпатію і через 9 місяців одружились. Терапія не була марною. Пол зміг відновити 90% функцій своєї ноги. Здавалося, все в його житті налагоджується, але то було лише зовні.

Сінді дуже жаліється, що Пол для неї став чужий і далекий. Завжди, коли вона йому дорікає за щось, він реагує з холодною байдужістю. “Таке враження, наче він

десь далеко від мене – так далеко, що я неспроможна дістатись до нього, незважаючи на всі свої зусилля. Його холодне мовчання наче льодяний бар'єр, і я не знаю, що з цим робити. Я не можу так більше жити. Мені потрібен той, кому буду потрібна я”.

Що спільного між Анже-лою, Джілл та Полом? Вони змагаються із наймогутнішою емоцією, що лише відома людству, – гнівом. У Анжели гнів вийшов з-під контролю, і вона накинулася на свою дитину. Джілл лютує через свого колегу, але не дозволяє гніву проявитись. Пол сховав свій гнів якомога глибше в душі, бо вирішив, що краще буде придушити свої почуття і вони згодом вщухнуть.

Гнів. І дня не буває, щоб ми не відчували ту чи іншу форму гніву. Ось чому так важливо поговорити про це – що таке гнів, звідки він походить, до яких призводить наслідків, і як можна навчитися приборкувати його, скеровуючи на користь, а не шкоду. Лише коли усвідомлюємо глибокі корені гніву, ми спроможні нейтралізувати його руйнівну силу.

ГНІВ – ЩО ЦЕ ТАКЕ?

Гнів – одна з базових людських емоцій. Гніваються всі без виключення. Це – відчуття сильного протесту проти когось або чогось. Це емоція ворожості, що налаштовує людей один проти одного – навіть проти самих себе. Сама природа гніву – антагонізм.

Простіше визначати гнів за його проявами, ніж суто теоретично. Емоція антагонізму може мати різноманітні форми – від холодної байдужості порожнього погляду до відкритої, неприхованої ворожості. Інколи гнів можна порівняти з вогнем, що палає всередині. Він наче кігтями дере нутрощі. У вас болить під грудьми, кров'яний тиск підвищується, дихання частішає, наче ви тягли на собі величезний тягар.

Зовні ваше тіло теж реагує “на подразник”. Ви червонієте, потієте. Ваші ніздрі можуть роздуватися. Щелепи міцно стиснуті. “Всередині все кипить”, – так більшість людей описує почуття гніву.

З іншого боку, гнів може бути прихованим. Зовні людина погоджується, але під тонким шаром поступливості кипить обурення та ворожість. Маленький хлопчик, коли гнівається на вчителя, хоча й сідає за парту, виконуючи його наказ, всередині “продовжує стояти”.

Коли чоловік або дружина мовчки відчужується, з холодком відгороджується, це часто є ознакою того, що він (вона) хоче покарати свою дружину (чоловіка) за те, що щось сталося не до його (її) вподоби. З цієї причини інтимна сфера (точніше відсутність інтиму) теж може стати інструментом гніву, замість того щоб бути способом для прояву любові та ніжності у шлюбі.

Отже, гнів – це те, що всі люди відчувають, і те, що найчастіше загрожує зруйнувати людські стосунки, тому недивно, що Біблія багато чого говорить про цю негативну емоцію – про її коріння, її небезпеку і про те, як її приборкати.

Почнемо з того, що Писання вказує на руйнівну силу гніву. Декілька староев-

рейських слів вимальовують загальну картину людського гніву. Один термін вказує на зовнішню ознаку – гнівне обличчя, розширені ніздрі (Бут. 39:19; Вих. 4:14).

Інший термін зображує гнів як вогонь, що розпалюється шалено (Вих. 22:24; 32:10-12). Ще один термін теж порівнює вибух люті з вогнем, навіть з розплавленою лавою, що все знищує, спопеляє на своєму шляху (Єз. 22:21, 31).

Тож недивно, що низка біблійних текстів спонукає нас позбавлятися всякого прояву гиркоти, люті, гніву (Еф. 4:31; Кол. 3:8).

Біблія, однак, не завжди посилається на гнів як на щось погане. Величезна кількість біблійних текстів відносять до Бога такі слова, як гнів, лють, лютість. Треба зазначити, що таких уривків, де Бог говорить про Свій гнів на ворогів або навіть на Свій народ, набагато більше за тих, що спонукають уникати гніву.

Біблія намагається показати нам, що сам по собі гнів є нейтральним – ані поганим, ані добрим. Все визначає

мотив. Гнів може бути продуктивним – походити від любові. А може, навпаки, бути деструктивним та егоїстичним.

Отже маємо розрізнити правильний гнів від неправильного. А для цього потрібні навички, здобути котрі може лише той, хто дійсно прагне розуміти Божу позицію щодо цієї емоції гніву.

I. Деструктивний егоїстичний гнів. У більшості випадків той гнів, що штовхає людину на руйнівні кроки щодо інших і себе самого, є егоїстичним за своєю природою. Такий гнів лише шкодить – від нього жодної користі. Це, скоріше, бульдозер, ніж кельма муляра.

В Біблії перша конкретна згадка про гнів вказує на його максимальну руйнівну силу – вбивство. Четвертий розділ Книги Буття містить історію про Каїна та Авеля. Обидва принесли Богу жертву відповідно до свого головного заняття. Але Бог прийняв лише приношення Авеля.

Читаємо: “І сильно розгнівався Каїн, і обличчя його похилилось” (Бут. 4:5). Єврейський термін, що тут вико-

ристаний, означає “палаючу лють” (Бут. 4:5). Бог звернувся до Каїна, намагаючись допомогти йому впоратись із цим шаленим гнівом – гнівом проти Нього, Бога. Господь ясно дав Каїну зрозуміти, що справді бажає прийняти від нього дар, але на Своїх умовах, а не умовах Каїна (Бут. 4:6-7). Господь зробив йому попередження і дорікнув: “А коли недобре, то в дверях гріх підстерігає. І до тебе його пожадання, а ти мусиш над ним панувати” (Бут. 4:7).

Каїн мав зробити вибір – що він зробить зі своїм гнівом? Його самолюбство було вражене. Він відчував біль та злість за те, що Бог не прийняв його жертву так, як прийняв жертву Авеля. Однак Господь дав йому шанс впоратись зі своїми емоціями. Каїн, старший брат, мав покаятися і принести таку жертву, яку від нього чекав Бог – і Він прийняв би це приношення. Але Каїн вперто відхилив Божу руку, що пропонувала йому захист і турботу. Натомість вирішив усе взяти у свої руки.

Розуміючи, що безсилий щось заподіяти Богу, адже

саме Бог був справжнім об'єктом його гніву, Каїн напав на того, хто догодив Господу, – на свого брата Авеля. Каїн вчинив жорстоке, холоднокривне вбивство. Його серце настільки зачерствіло, що коли Бог запитав у нього, куди подівся Абель, то отримав лукаву, лицемірну відповідь: “Не знаю. Чи я сторож брата свого?” (Бут. 4:9). Отже, Каїн сам зробив своє серце запеклим і вбив свого брата. То був його вибір, тому Бог і прокляв його, зробивши вічним вигнанцем на землі (Бут. 4:11-12).

На жаль, останнє згадування Каїна в Книзі Буття вказує на його вперту рішучість жити за власними правилами. Він вибрав гнів та війну проти Бога, адже замість того, щоб прийняти заслужене покарання, почав зухвало будувати місто, тобто не погодився бути “мандрівником та заволокою” (Бут. 4:17).

Каїн – перший приклад людини, що замість того, щоб скоритися під міцну руку Бога (1 Петр. 5:6), вирішив захищати себе і шукати своєї долі, керуючись гнівом і бунтом.

Каїн сплатив велику ціну за свою стратегію “самозахисту”. Він більше довіряв своїм почуттям, ніж Богу, тому від його імені пішло слово “окаянний”, тобто схильний у своєму егоїстичному гніві до крайнього насильства – вбивства. Фатальна помилка Каїна нагадує нам, що гнів ніколи не призводить до позитивних наслідків, джерело якого – егоїстичні намагання попідклеватись про себе. Такий гнів завжди лише руйнує – ніколи не будує. Це – хвора пристрасть, що запалює і знищує все навколо. Саме цю небезпечну емоцію мав на увазі Яків, коли казав: “Бо гнів людський не чинить правди Божої” (Як. 1:20). Людський гнів дуже й дуже відрізняється від гніву благочестивого, благого, конструктивного, джерело якого – любов.

2. Збудовуючий гнів, що від любові походить. Через те, що Біблія містить чіткі заборони виявляти гнів (неправедний), і через наше природне відразливе ставлення до цієї емоції, багато хто прийшов до висновку, що Біблія вважає будь-який гнів гріховним. Саме з такої

точки зору ми часто, посилаючись на текст Послання до ефесян 4:26 (дивись також Псалом 4:5), говоримо: “Не гнівайся взагалі, бо це гріх. Не дозволяй, щоб сонце сіло раніше, ніж ти впорався зі своїм гнівом”. Але насправді ці тексти говорять про зовсім інше.

Приведене в Посланні до ефесян 4:26-27 формулювання насправді не підтверджує тієї думки, що гнів сам по собі є гріховним. Чотири імперативних дієслова в цих двох віршах передають дещо інше ясне значення. Спочатку Павло каже: “Гнівайтесь”. Але не спішіть виводити з цього цілковите схвалення будь-якого прояву гніву. Вірш 31 категорично виключає такий поспішний висновок. Дозвіл гніватись має три обмеження. Про них ми читаємо далі.

Гнівайтесь. Бог знає, що гнів – то для нормальної людини, що живе в цьому занепадому світі, важлива й навіть необхідна емоція. Попередній вірш (Еф. 4:25) створює контекст, в якому автор спонукає нас до щирих стосунків. Маємо відкинути

всі маски, будь-яку фальш “і говорити кожен правду до свого ближнього”. Отже, якщо ми приховуємо свій гнів, це теж є певна форма неправди, нещирості. Заклик “гнівайтесь” (Еф. 4:26) має на увазі: гнівайтесь, коли ваш гріх шкодить вам та іншим, і коли гріхи інших шкодять вам і їм самим.

Джон Стотт у своєму коментарі на Послання до ефесян 4:26 пише: “Цей вірш визнає, що існує така річ, як християнський гнів, але дуже рідко християни можуть справді його відчувати або виражати. Коли ж наш гнів не є біблійним, ми відвертаємося від Бога, шкодимо самим собі і створюємо атмосферу зла” (“Коментарі на Послання до ефесян”).

Апостол Павло розумів, яку потенційну руйнівну силу містить неконтрольований гнів. Ось чому відразу після слова “гнівайтесь” він пропонує три обмеження, три умови, три заборони.

Не грішіть (Еф. 4:26). Це повеління не є забороною гніву. Воно забороняє лише гріховний гнів. Якщо ми не контролюємо жорстко свій

гнів, він перестає бути корисним у процесі стримування гріха і натомість сам починає множити гріх. Наприклад, якщо гніваємося на тих, хто багатший за нас, це може підштовхнути нас до злодійства – ми ще намагатимемося його виправдати (Еф. 4:28). Гнів, що походить від нечистого сумління, спонукає нас перекручувати істину і говорити про інших всілякі погані, негативні речі (Еф. 4:29). Наш гнів може засмучувати Святого Духа (Еф. 4:30). І якщо ми опираємося Його ніжним спонуканням, наш гнів може перетворитися у гріх гіркоти (Еф. 4:31). Гіркота висмоктує з нас радість життя і витісняє віру та любов. Коли ж любов та віра слабшають, починається стрімке духовне падіння, що супроводжується гріхами цинізму й злоби (Еф. 4:31).

Не плекайте гнів (Еф. 4:26).

“Сонце нехай не заходить у вашому гніві” – це веління означає, що маємо якомога скоріше впоратися із почуттям гніву. Не накопичуйте його в серці, не плекайте його в розумі – через це він лише роз’їдатиме вашу душу. Виве-

діть це почуття з темряви до світла. Визнайте його. Нехай істина нейтралізує вашу егоїстичну лють ще до того, як вона встигне зрости, поглибитись і вкоренитись у серці, зробивши його затверділим.

Можливо ці слова відображають старозавітну практику віддавати всі борги й повертати заставні речі до заходу сонця, щоб не ускладнювати життя іншій людині (Повт. 24:13-15). За такої логіки, ми справді не ускладнюватимемо стосунків з іншими, якщо швидко розберемося зі своїм гнівом. І до цього закликає нас Бог.

Місця дияволові не давайте! (Еф. 4:27). Ці слова – продовження логічного ланцюжка в серії Павлових велінь. Маємо пильнувати, щоб і п’яді “нашої території” не дати сатані. Він добре знає, як культивувати в нашому серці егоїстичний гнів. Він чудово розуміє, що якщо йому вдасться змусити нас плекати і виправдовувати свій гнів, то це вже прямий шлях до ненависті, помсти, непростення й насильства.

Маємо пам’ятати, що дуже тонка грань відділяє

справедливий гнів (у любові) від гніву егоїстичного. Але спроба цілковито ігнорувати гнів – це ще один варіант “надання дияволу місця”.

На жаль, більшість людей намагаються за будь-яку ціну уникати гніву через те, що інколи їх не на жарт лякають приступи шаленої люті, що бува підступають. Тому намагаються придушити цю емоцію як в собі, так і в інших. Але текст Послання до ефесян 4:26 вказує, що Бог не вимагає від нас цього.

Ми граємо на руку дияволу не лише тоді, коли в гніві починаємо грішити, але й коли вдаємося до гріховного самозахисту, що відсторонює нас від дотримання Божої настанови: “Гнівайтеся, та не грішіть”. Мало що має такі руйнівні наслідки і розв’язує руки сатані, як неспроможність Божих дітей мати таку велику любов, щоб відчувати святий гнів. Гнів та любов не виключають одне одного. Вони можуть бути двома сторонами однієї монети. Для духовного благополуччя інших великий вплив може мати людина, в якій співчуття поєднується з праведним гнівом.

ЩО ГНІВИТЬ БОГА?

Святе Письмо ясно вказує, що хоча Бог і не поспішає гніватись (Вих. 34:6-7), існує багато чого такого, що може викликати в Нього почуття ненависті, огиди й спонукати до карних дій.

Так, Бог – “повільний на гнів”, але справді гнівається, коли хтось постійно удається до дій, що позбавляють Його тієї пошани, на яку Він заслуговує. Причиною цього гніву є Божа турбота не лише про Свою славу, але й про інтереси тих, хто потребують бути у правильних стосунках з Ним.

Бог не поспішає виявляти гнів, але справді гнівається через нашу вперту відмову жити вірою, цураючись всього того, що аж ніяк Йому не догоджає (Євр. 11:6). Наше постійне бажання “жити видінням, а не вірою” є проявом зневаги до Того, Хто пропонує нам прийти до Нього з вірою, що Він може втамувати будь-який духовний голод. Від нашої доброї волі зале-

жить, чи житимемо вірою, щоб Ім'я Його вшановувалося і прославлялося.

Божий гнів запалав був на Мойсея, коли той ще на самому початку свого служіння відмовлявся прийняти Божий план, згідно з яким він, Мойсей, мав вивести Ізраїль із Єгипту (Вих. 4:14). Бог гнівався на тих, хто користався беззахисністю удовиць та сиріт (Вих. 22:22-24), хто ворогував з Його народом (Вих. 15:7); гнівався на тих духовних перелюбників, що линули душею більше до ідолів, ніж до свого Бога (Вих. 32:8-10). І одного дня Бог вилле Свою лють на всіх невірних та неслухняних (Еф. 5:5-6; Кол. 3:5-6).

В Євангелії від Матвія розповідається, як Ісус свідчить про гнів Свого Отця на лицемірних фарисеїв – гнів за те, що вони педантично приділяли увагу тим речам, що насправді не мали для Бога великого значення, і при цьому ігнорували ті речі в законі, що Бог цінував понад усе: суд, милосердя та віру (Мт. 23:23). Христос називав фарисеїв “зміями”, “родом гадючим” і попереджав, що

без внутрішніх змін на рівні серця їм не уникнути пекла (Мт. 23:33). То був праведний гнів!

Джон Стотт нагадує нам, що нас теж мають гнівити ті речі, на котрі гнівається Бог. “Коли бачимо зло, то маємо бути обуреними, а не толерантними; маємо відчувати гнів, а не байдужість, – пише він. – Якщо Бог ненавидить гріх, то Його діти теж повинні ненавидіти його. Якщо зло викликає в Нього гнів, то в нас теж має викликати гнів. «Буря мене обгорнула через нечестивих, що Закона Твого опускають!» (Пс. 118:53). А яка ще реакція на нечестя може бути в тих, хто справді люблять Бога?” (*Коментарі на Послання до Ефесян*).

Гнів Бога – то не зменшення Його любові, а навпаки – більший її прояв. Старозавітні автори вказують на цю гармонійну єдність Божої любові та гніву, коли пишуть: “А Ти, Господи, Бог щедрий і милосердний, довготерпеливий (букв. “повільний щодо гніву”) і многомилостивий, і справедливий” (Пс. 85:15; Вих. 34:6; Чис. 14:18; Пс. 102:8; 144:8). Так, Бог

гнівається через гріхи тих чи інших людей, але Він і дуже терпеливий до нас. Більше за все Він гнівається на тих, чие життя відзначається впертим бунтарством та непослухом зачерствілого серця.

**Гнів Бога – то
не зменшення Його
любви, а навпаки –
більший її прояв.**

В Книзі Левит 26:27-28 показано, що Божий гнів запалюватиметься на тих, хто, незважаючи на рясні Господні благословення та милості, вперто чинитимуть непослух: *“А якщо й тим не стане слухняні Мені, і будете ходити проти Мене, то й Я з лютістю піду проти вас, і також Я семикратно покараю вас за ваші гріхи”*.

Ще за 700 років до того, як Ісус мав конфлікт з фарисеями (див. Матвія 23), пророк Михей чітко роз’яснював, що Бог справді цінує: “Було тобі виявлено, о людино, що

добре, і чого пожадає від тебе Господь, нічого, а тільки чинити правосуддя, і милосердя любити, і з твоїм Богом ходити сумирно” (Мих. 6:8).

Отже, як бачимо, проблема криється не в самому гніві як емоції – інакше Бог не міг, виявляючи гнів, залишитись святим. Проблема криється в корені гніву та його функції.

ЗВІДКИ ПОЧИНАЄТЬСЯ ГНІВ?

Подружня пара сиділа навпроти мене на дивані в моєму офісі. “Він весь час проводить біля телевізора і дивиться спортивні передачі, – жалілася дружина. – Коли я намагаюся поговорити з ним, він мене не чує, наче я за мільйон миль від нього. А потім він приходиться до ліжка і хоче інтимних стосунків. А я вже така знервована! Така зла на нього, що мені хочеться волати!”

Якщо послухати цю жінку, то складається враження, що джерело її гніву – це щось

зовнішне; а саме, її чоловік. На перший погляд, здається, що так воно і є. Але чи дійсно наші емоції – то просто реакція на зовнішні чинники? Що саме впливає на наші емоції?

Зовнішні причини гніву. Зазвичай ми вважаємо, що причини нашого гніву – то щось зовнішне. Тому, як правило, не помічаємо, що ми теж можемо бути джерелом власного гніву. Отже, як та згадана вище жінка, ми впевнені, що просто реагуємо на зовнішні подразники. “Зрештою, – думаємо ми, – якби він не поведився з нею так погано, вона б не гнівалась”. І справді, зовнішні фактори грають свою роль.

Люди egoїстичні. Мабуть, ви часто чули дорікання чоловіків: “Вона ніколи не думає про мене! Їй байдуже, що я хочу. Її хвилює лише те, що потрібно їй”. Або дорікання батьків, котрим здається, що дітям від них потрібні лише гроші та ключі від машини.

Це правда. Подобається нам це чи ні, визнаємо ми це чи ні, але ми зазвичай живемо заради себе, а не ін-

ших. Бути завжди і всюди на першому місці – це так природно для нас, як дихання. Ми схильні до цього через успадкований гріх. Це правда, що лише крихти свого дорогоцінного часу ми витрачаємо на те, щоб дбати про інших – так, як про це нас вчить Біблія (Фил. 2:4).

Життя несправедливе.

Напевно ви бува жалієте себе: “Коли моя кар’єра зрушиться з місця? Я так важко працюю – набагато більше за цього щасливчика! Чому він отримав підвищення, а я ні?” Здається у інших людей все йде як по маслу, вони всього досягають. Чи вам було прикро, що самі ви застрягли на одному місці й не бачите ніякої перспективи у житті?

Мушу визнати, що мені важко “тішитися з тими, хто тішиться” (Рим. 12:15). Коли я навчався на магістратурі, було доволі прикро, коли інші отримували анонімні пожертвування, а моя поштова скринька завжди була порожньою. Я був змушений важко працювати цілими днями, щоб заплатити за навчання та забезпечувати свою сім’ю. А ті, що отримували

фінансову допомогу, взагалі не працювали. Це здавалося несправедливим. З цим важко було змиритись. Виникали сумніви, питання – можливо, я щось не так роблю, через що й не маю таких благословень, як інші.

Життя важке. Чи буває так, що вам здається, що життя стає якимсь прокляттям? Я знаю – буває! Адже ми всі живемо під прокляттям (Бут. 3:14-19). Тому не дивно, що життя буває важким. Сучасне життя має свої терни та колючки. Ісус попереджав, що страждання неминучі (Ів. 16:33).

В моєму житті прокляттям часто ставали машини. Здавалося, вони постійно ламаються. Не встигну відремонтувати коробку передач, як виходить з ладу паливний насос. Потім лопаються шини. А ще потім виникає потреба в новому радіаторі чи глушнику. І дуже часто все це трапляється перед вихідними.

Але хоча егоїстичність людей, несправедливість життя та прокляття – то реальність нашого існування, Святе Письмо стверджує, що

головне джерело нашого гніву знаходиться в нас самих, а не в зовнішніх причинах.

Внутрішні причини гніву. Через надмірну сфокусованість на зовнішніх причинах гніву ми часто не розуміємо того, що гнів наш походить в першу чергу від внутрішнього дискомфорту – коли не отримуємо того, чого дуже бажаємо. Як голодне немовля, що через пустий шлунок страждає та криком вимагає, щоб його погодували, так і ми “кричимо гнівом” через муки розчарувань та незадоволених бажань.

Незадоволені бажання.

В Посланні Якова 4:1-3 автор пояснює нам, чому в нашому житті так багато буває конфліктів:

Звідки війни та свари між вами? Чи не звідси, від ваших пожадливістьей, які в ваших членах воюють? Бажаєте ви та й не маєте, убиваєте й задрите та досягнути не можете, сваритесь та воюєте та не маєте, бо не прохаєте, прохаєте та не одержуєте, бо прохаєте на зле, щоб ужити на розкоші свої.

Саме бажання, що воюють у нашому тілі, і є головною причиною конфліктів. Нам чогось дуже хочеться – того, що справді нам здається дуже важливим. Але щось стоїть на нашому шляху і заважає отримати жадане. І це починає нас дратувати й гнівити.

Бог створив нас із потребою в любові та повазі. Маємо природне бажання, щоб інші були раді нам і цінували нас. Всі інші бажання мають меншу вагу і пов'язані з цими фундаментальними потребами: любов та значущість. Коли ми хочемо нову машину, дім чи будинок, коли прагнемо щасливого шлюбу, хочемо дітей та міцного здоров'я, то насправді нами керує бажання бути любимими й мати глибокі стосунки. Зрештою, всі ті бажання, що в нас воюють, стосуються тих речей, що здаються нам вкрай важливими для життя.

Скажімо, Білл хоче нову машину. В цьому нічого поганого немає. Але вона йому потрібна для того, щоб задовольнити його потребу почуватись успішним бізнесменом. І він починає просити Бога дати йому таку можли-

вість. Потім знаходить дуже гарний червоний спортивний автомобіль. Білл у захваті. Він пробує взяти кредит, але йому відмовляють, тому що він заробляє недостатньо грошей. Він молиться, та незважаючи на це, бос каже йому “ні”. І Білл злиться на свого боса, на банк і на самого себе – і все тому, що його мрія купити нову машину не здійснилась. Його розчарування зрозуміле. Але наявність гніву вказує на те, що машина важить для нього більше, ніж мала б важити.

Але що, якщо бажання наші не такі тривіальні, як придбання нового автомобіля? Чи то погано, що тіло наше хоче відпочинку, а душа – любові та поваги? Хіба не маємо права жадати якихось змін у нашому житті? Якогось успіху, прогресу? Так, ці фундаментальні потреби – тіла й серця – є природними. Вони завжди вимагатимуть (і дуже настійно) задоволення. Але в цьому занепадомому світі егоїстичних людей навіть ці правомірні бажання ніколи не будуть цілком задоволені – за будь-яких відносин і будь-яких обставин. Отже,

ми живемо в цьому світі, де завжди присутні страждання і біль через незадоволені бажання. І через це буває нас огортає жакх.

Глибокий страх. Йдеться про той страх, що стискає наше серце і походить від браку віри і впевненості, що Бог справді є Той, як Він про Себе говорить: “що Він є, а тим, хто шукає Його, Він дає нагороду” (Євр. 11:6). Болісний життєвий досвід збільшує наші сумніви, і нам здається, що ніхто – навіть Бог – не має достатньо любові й сили, щоб забезпечити нам щасливе й безтурботне існування (якого ми так прагнемо).

Як тільки ми перестаємо зважати на Бога, то змушені самі шукати шляхи виживання в цьому світі. Отже, починаємо все брати у свої руки. Починаємо озиратись навколо, покладаючись більше на людей у наших намаганнях досягти бажаного. І, роблячи це, ми стаємо ідолопоклонниками. Адже, не в змозі контролювати справжнього Бога, ми видумуємо собі різних “божків”, яких, як нам здається, можна контролювати. Ми перетворюємося на Каїна,

хто гнівався на Бога, ненавидів Його і повстав проти Нього (Як. 4:4).

Вперте бунтарство.

Коли ми гніваємося на Бога та бунтуємо проти Нього, то починаємо шукати від людей того, що може дати лише Бог – впевненість у завтрашньому дні. Як наслідок, наші страхи лише збільшуються. Тепер, коли все в наших руках, ми аж ніяк не почуваємося безпечніше. Натомість, ще з більшим острахом чекаємо на день прийдешній. Ми боїмося, що не маємо достатньо власних сил, аби самотужки керувати своїм життям. Починаємо шукати інших, хто б допоміг нам в реалізації наших планів. І знову боїмося, адже не впевнені, що вони погодяться з нами співпрацювати й дати те, чого ми бажаємо. Ми шукаємо “впливових” осіб, за яких точно знаємо, що вони мають необхідні важелі, аби нам допомогти. Коли ж вони відмовляють нам, ми сповняємося гнівом. Ми гніваємося на них і боїмося, що вони зруйнують наше крихке почуття безпеки. І також ми гніваємося на себе за свою слабкість, за те,

що неспроможні обійтись без інших.

Щоб компенсувати свій страх (нам страшно уявити, що інші подумали б про нас і що вчинили б, якби знали про наші страхи та відчай), ми починаємо гнівно тиснути на інших, сподіваючись залякати їх і примусити допомагати нам у досягненні наших планів.

Безуспішні вимоги. Наше гнівне бунтарство проти Бога змушує шукати в людях “заміну” Богу. Звісно, вони цього не можуть зробити. Коли ми розуміємо, що всі наші очікування були даремні, в нас ще більше починає клекотати гнів.

Яків попереджає, що коли просимо щось у Бога, потураючи своїм тілесним бажанням і керуючись егоїстичними мотивами, то не отримаємо бажаного (Як. 4:3). Більшість з того, що ми благаємо у Бога, не має нічого спільного з бажанням зміцнити свою довіру Богу і навчитись більш ефективно служити іншим людям. Більшість часу ми прагнемо не того, щоб Бог володів нашим серцем, керував ним і задовольняв його, а

того, що є частиною Божого творіння і необхідне (як нам здається) для нашого благополуччя. І коли хтось або щось стає на перешкоді нашого бажання, то в нас спалахує гнів. Гнів не так дошкуляє нам, як страх. Він допомагає заглушити біль і створює деяку ілюзію, що ми тримаємо все під контролем. Але Бог не бажає підпитувати цю ілюзію, що світ під нашим контролем дає більше безпеки та впевненості, ніж світ під Його контролем.

Просити Бога задовольнити наші потреби – то одна річ. Насправді Він спонукає нас, щоб приносили до Нього бажання свого серця. Але коли наші бажання – якими б законними вони не були – стають вимогами, тоді ми не помічаємо, як із благаючих дітей перетворюємося на зухвалих бунтівників, що повстають проти Бога, прагнучи незалежності від Нього.

Отже, рішення проблеми нашого гніву потребує в першу чергу повернення й зміцнення впевненості, що Бог є присутнім у нашому житті – хоча й невидимий – і Свої обітниці виконує. Потребу-

емо, незважаючи на всі свої розчарування, втрати і жахливі невезіння, вчитися вірити тому, що наше благополуччя залежить від контролю Божого, а не нашого. Маємо змінюватись всередині і все більше зміцнювати свою віру в те, що Бог завжди поруч, завжди знає наші потреби, завжди спроможний забезпечити нас усім необхідним, і що нема нічого важливішого за те, щоб довіряти Йому в цьому занепалому світі.

ЧОМУ МИ УДАЄМОСЯ ДО ГНІВУ?

Більшість з нас погодилась би, що наш гнів зазвичай є гріховним і його потрібно уникати. Але чому ми, хоча й ненавидимо свій гнів, так часто його проявляємо? Частково відповідь полягає в тому, що ми, як правило, не розуміємо тих цілей, що стоять за нашою стратегією антагонізму. Гніваючись, ми впевнені, що емоція гніву виправдана, що в цьому є якась користь. Нам здається, що без гніву не обійтись.

Отже, ми підживлюємо свій гнів, тому що вважаємо (або півсвідомо відчуваємо), що він робить три бажані для нас речі: 1) захищає від додаткового болю; 2) відволікає від того факту, що ми неспроможні дійсно любити інших; 3) допомагає тримати інших на безпечній та контрольованій дистанції, щоб нікого не впускати у своє серце – бо це ризик нового болю. Давайте розглянемо кожну функцію гніву окремо.

I. Самозахист. Я терпіти не можу візитів до зубного лікаря, тому що боюсь болю. Але я й досі буваю в його кабінеті. Я навіть плачу йому за те, що він завдає мені болю, висвердлюючи в моєму зубі дірку. Чому? Тому що я не хочу ще більшого болю. Якщо я не спробую щось вирішити з відносно незначним болем, то дуже скоро на мене чекає суттєво більший біль – коли руйнація зуба дійде до нерва. В цьому мудрість попереджального лікування зубів.

Тепер переносимо цей принцип в іншу площину: як мені, створінню з емоціями, жити в цьому світі, що майже щодня посилає чергову

порцію болю? Замість того, щоб якось вирішувати проблему болю (не забувайте, що це біль через нездійснені бажання), я удаюсь до гніву. Адже гнів допомагає контролювати біль та розчарування. Мені легше гніватися на свою дружину, ніж прийняти реальність її холодної байдужості. Мені простіше позаочі ляяти свого начальника, ніж сказати йому у вічі про те, як сильно він мене кривдить.

Мій гнів надсилає іншим наступну інформацію: “Не очікуйте від мене багато, тому що мені занадто болить, щоб я міг ще про когось піклуватись”. Я витрачаю всю свою енергію на самозахист, тому не залишається в мене сили, щоб ще захищати інших від своєї неспроможності любити їх.

Ім'я царя Саула стало символом такого гніву – гніву самозахисту. Адже за його гнівом крився страх. Його лякало стрімке зростання популярності Давида, його великі військові успіхи (1 Сам. 18:5-9). Саул був упевнений, що Давид задумав зайняти його престол. Однак справжній корінь проблеми крився не в

Давиді, а в стосунках Саула з Богом. За непослух Господь вирішив забрати у нього царство (1 Сам. 15:22-29).

Така поведінка Саула лише підтверджувала пророчтво Самуїла. Замість того щоб щиро сповідати свій гріх і віддати себе в руки Божі, Саул удався до жорсткої стратегії самозахисту і шукав убити Давида (1 Сам. 18:10-11). Сповнений рішучості захищати власні інтереси, цар Саул залишався ворогом Давида до самої своєї смерті (1 Сам. 18:29).

2. Відхилення (відсуті проблеми). Гнів часто виникає тоді, коли нас ловлять на гарячому. Ми починаємо гніватись, замість того щоб відчуті тягар провини і взяти на себе відповідальність за скоєний гріх. Ми використовуємо гнів як захисну зброю, спрямовуючи її проти тих, хто нас викрив і став причиною нашої ганьби. Ми намагаємося перевернути ситуацію з точністю до навпаки, щоб звинуватити іншого, а себе вигородити. Наш гнів посилає наступну інформацію: “Проблема не в мені, а в тобі!”

І знову-таки, цар Саул являє яскравий приклад гніву на основі стратегії “відхилення”. Коли був зруйнований його підступний план заманити і вбити Давида під час вечері в перший день молодика, він дуже розлютився на свого сина Йонатана, тому що той намагався захистити Давида й виправдати його відсутність. Замість того щоб визнати, що причиною його злості є невдала спроба вбити Давида, Саул накинувся на свого сина зі словами, що мали мету зганьбити його й розбити йому серце: “Негідний і неслухняний сину! Чи ж не знаю я, що ти вибрав Єссеєвого сина на свій сором та на сором і неславу своєї матері?” (1 Сам. 20:30). За цими жорстокими словами стояла спроба Саула перенести фокус із себе на свого сина – мовляв, це не він, Саул, поганий, а син його є дурень та зрадник.

3. Дистанціювання.

Гнів також може бути використаним з метою тримати інших на безпечній дистанції – достатньо далеко, щоб ніхто не побачив нашу слабкість. Ми, наче дикобрази, голками

антагонізму відлякуємо інших, захищаючи свою м’яку плоть невпевненості та підспудного відчуття провини.

Згадайте тих людей, що вдаються до залякування інших. Можливо, це ваш бос, батько або чоловік. Часто своїм гнівом вони просто створюють для себе безпечну зону. Зовні вони можуть здаватися сильними і впевненими в собі. Але за усією цією бравадою криється слабкість. Звісно, вони не можуть дозволити, щоб хтось занадто зближувався з ними і міг побачити їхні страхи та невпевненість.

Що стосується гріховного гніву, то цар Ірод дещо схожий в цьому на царя Саула, але на відміну від нього є сумновідомим новозавітним персонажем. Він також використовував гнів для самозахисту. Але за цим фасадом люті і грізної сили ховалася слабка, злякана людина, що намагалась створити для себе “зону безпеки”. Через параноїчний страх, причиною якого було народження Юдейського Царя, він став убивцею сотень малюків у Віфлеємі віком до двох років

(Мт. 2:16). Цей страх переслідував його і далі. З остраху, що сини можуть вбити його заради заволодіння тронном, він вбив їх і їхню матір (свою дружину). Римляни казали, що безпечніше бути свинею Ірода, ніж його сином – в тому розумінні, що у свині є більше шансів вижити. Ірод нікому не довіряв – лише собі. Він і гадки не мав про концепцію впевненості, що ми маємо в Христі.

Нам здається, що використання гніву для самозахисту, відхилення та дистанціювання – то корисна річ. Ми впевнені, що ця стратегія працює, і можемо триматися її аж до смерті. Цар Саул до останнього покладався на стратегію гніву. Він і вмер так, як жив – боягузливо намагаючись уникнути реальності болю на фініші свого життя (1 Сам. 31:4). Стратегія за допомогою гніву контролювати світ коштувала йому всього. Він помер самотнім. Ніхто його не любив.

ЯКІ ПОМИЛКИ МИ РОБИМО, КОЛИ СПАЛАХУЄ ГНІВ?

Святе Письмо вказує, що проблема більшості з нас – то швидкий гнів. Коли він палає, то більше нагадує лісову пожежу, ніж табірне вогнище. Яків чітко дає зрозуміти, що така запальність не відповідає Божим цілям в нашому житті. Він пише: “Отож, мої брати любі, нехай буде кожна людина швидка послухати, забарна говорити, повільна на гнів. Бо гнів людський не чинить правди Божої” (Як. 1:19-20).

Коли ми намагаємося самотужки керувати гнівом, це призводить лише до того, що шкодимо іншим або самим собі, а частіше – собі й іншим. Зрештою, наслідком егоїстичного гніву, спрямованого на інших, є різна ступінь “морально вбивчої” активності проти тих, хто, як нам здається, кривдить нас, становить загрозу, принижує, ганьбить або контролює (Мт. 5:21-22). “Тільки станеш у мене на шляху –

дуже пошкодуєш про це”, – таке наше гасло. Гнів, що спрямований на нас самих, підігріває суїцидальні за природою схеми поведінки, що висмоктують із нас життя. У будь-якому випадку, гнів в наших руках призводить лише до важких руйнівних наслідків.

І. Придушення гніву.

З раннього дитинства ми починаємо розуміти, що гнів – то загрозна емоція. Отже ми вчимося уникати відчуття гніву за будь-яку ціну. Частіше за все, ми лише робимо вигляд, що не гніваємося, і сподіваємося, що ця емоція просто вщухне, нікому не нашкодивши. “Зрештою, гнів засуджується в моїй церкві, вдома, на роботі, – резюмуємо ми. – Чому б його не приховати?”

Коли маленька дівчинка зростає в сім’ї, де вона регулярно є об’єктом гніву і постійно бачить, як алкоголь-батько своїми спалахами гніву принижує матір, вона засвоює відношення до будь-якого гніву як до чогось надзвичайно поганого. Дівчинка дає собі слово, що ніколи не буде такою, як її

батько. Тому вона завжди ховає свої справжні почуття подалі і виходить заміж за слабку, апатичну людину, що не становить для неї ніякої загрози. Пізніше, однак, ця жінка може стикнутися з депресіями через недостатнє емоційне залучення її чоловіка до її життя. Отже, її намагання захистити себе через придушення справжніх почуттів не приносить їй бажанної радості.

Головна причина більшості депресій у людей сьогодні – то гнів. Багато депресивних людей вирішили закритися, відгородитися від цього світу, тому що побачили марність усіх своїх зусиль зробити так, щоб життя проходило за їхнім власним сценарієм. Всі їхні спроби досягти омріяних цілей виявились марними. Отже вони опустили руки. Зневірилися. Це стан безнадії.

В такому стані опинився колись пророк Йона. Про це ми читаємо в кінці старозавітної книги, що носить його ім’я (Йони 4:1-10). Він дуже хотів, щоби Бог знищив Ніневію, але Бог помилував це місто. За це пророк розгнівався на Бога. Йона настільки був

поглинутий своїми планами, думками і почуттями, що взагалі забув про милосердне серце Бога Ізраїлева. Депресія пророка підігрівалась його зосередженістю на власних потребах, через що він став сліпий до потреб інших.

Ті, хто просто придушують свій гнів, скажуть вам, що це почуття лише створює проблеми в житті, призводить до хаосу і дуже все ускладнює. Тому вони вважають, що найкращий засіб вирішення проблеми гніву – просто проковтнути його і зробити вигляд, що все гаразд (тим більше, що гнів є дуже нестійкою емоцією). “Зрештою, така поведінка (придушення гніву) є нормальною в нашій родині, – резюмують вони. – Не треба робити з мухи слона. Подумаєш, гнів. Нічого страшного в цьому нема”.

Саме так зазвичай намагаються вирішити проблему гніву ті, хто схильні придушувати негативні почуття. Через деякий час вони відчують лише апатію – ані болю, ані радості. Таку емоційну безжиттєвість часто схвалюють як “емоційну стабільність”. Зрештою такі

люди починають бути схожими на роботів, що функціонують зовні добре, але неспроможні на глибокі почуття та стосунки.

2. Швидке неглибоке сповідання. Такий засіб вирішування проблеми гніву дуже схожий на придушення. Насправді, людина прикриває свої справжні почуття, кажучи: “О, мені дуже шкода. Я знаю, гнів – то гріх. Я не повинен був гніватись. Пробачте мене, будь ласка”. Саме такий менталітет “швидкого розкаяння” дуже часто заважає людині знайти час, щоб розважити над джерелом вулканічної сили гніву або над тим, проти кого ця руйнівна енергія спрямована.

Так, ми повинні позбавлятися всякого дратування, гніву й лютості (Еф. 4:31; Кол. 3:8). Але сподіватись, що ми спроможні позбавитись емоції гніву просто рішучістю та волею, – то глупість. Нам потрібно спочатку дослідити свій гнів, виявити його коріння.

3. “Вибух вулкану”.

Спалахи гніву часто виправдовуються наступним міфом: “Якщо не хочеш бути лицемі-

ром, не потрібно стримувати свої почуття. Будь чесним та щирим. Нехай всі знають, що ти насправді відчуваєш. Маєш позбутися внутрішнього тиску, що розпирає тебе. Тому давай, виливай свій гнів”.

Хоча ми повинні виявляти свої справжні емоції, треба робити це мудро, враховуючи почуття інших. Ті, хто виплескують гнів без любові, є насправді “емоційними сміттевозами”. Вони просто скидають на голови інших все сміття своїх негативних почуттів, як сміттєвоз викидає сміття на газон біля вашої домівки.

Бог ніколи не дозволяє “таку розкіш” – виливання емоцій на інших, не враховуючи можливої шкоди (Еф. 4:29). По справі, саме про цей гріх писав пророк Амос, коли передрікав Божий гнів на тих, хто лютував, не знаючи співчуття та милосердя:

“Так говорить Господь: За три переступи Едому й за чотири цього не прощу: за те, що мечем він гнав брата свого, і знищив своє милосердя, свій гнів завжди стеріг, а лютість свою пильнував повсякчасно”
(Ам. 1:11).

Лише Бог має право вершити помсту. Лише Він має достатньо терпіння, любові й досконалості, щоб праведно звершувати покарання тих, хто на нього давно заслуговує. Ось чому апостол Павло писав: “Не мстіться самі, улюблені, але дайте місце гніву Божому, бо написано: Мені помста належить, Я відплачу, говорить Господь” (Рим. 12:19).

Ми розглянули з вами приклади, як не потрібно поводитись із власним гнівом. Тепер давайте перейдемо до конструктивних методів вирішення проблеми гніву.

ЯК БЛАГОЧЕСТИВО ВИРІШУВАТИ ПРОБЛЕМУ ГНІВУ?

I. Визнайте перед Богом факт гніву. Не робіть вигляд, що ви ніколи не гніваєтесь. Всі ми інколи сердимосся. Не намагайтеся пом’якшити факт гніву іншими ярликами: “Це просто розчарування”. Або: “Я просто роздратований”. Називайте речі своїми іменами. Будьте

чесними з собою і Богом. Він все одно знає усе (Єр. 17:10; Євр. 4:12). Виливайте перед Богом своє серце і розкажіть Йому, що ви насправді відчуваєте. Чимало псалмів Давида є молитвами, що починаються словами страху або гніву. Псалміст був щирий перед Богом у своїх почуттях.

2. Стримуйте у гніві свої імпульси. Ми майже завжди шкодуємо за ті слова, що вирвались із наших вуст у гніві. Зупиніться та розважте: чи дійсно ви маєте поважну причину для гніву? Вчіться стримуватись від необґрунтованих висновків. Більше слухайте і запитуйте. Вмійте передбачувати свої реакції. Є багато серйозних причин, чому Яків настановляє нас бути “швидкими послухати і повільними на гнів” (Як. 1:19). І одна з головних причин – Сам Бог не поспішає гніватись. Тож, давайте дозволимо Господу формувати в нас Його характер. Адже в цьому сенс нашого життя.

Цар Давид добре знав, що таке гнів. Тому й казав: “Гнівайтесь, та не грішіть; на ложах своїх розмишляйте у ваших серцях, та й мовчіть!”

(Пс. 4:5). Використовуйте моменти самотності у вашому житті для молитовного розважання над своїм гнівом. Аналізуйте свої мотиви. Ставте собі наступні питання:

- Що мене розгнівило сьогодні?
- Що спровокувало мій гнів?
- Звідки я відчув загрозу, що спонукала мене повірити, що гнів стане виправданим засобом захисту?
- Чому я так сильно розгнівався через якусь дрібницю?
- Мій гнів несе благо іншим чи спрямований проти них?
- Мій гнів захищає Божі інтереси чи мої власні?
- Чи я спровокував когось сьогодні на гнів?

Розваживши дуже серйозно над цими питаннями в тихому місці, попросіть друга, котрому ви довіряєте, щоб він допоміг вам проаналізувати ваше мислення. Ці питання – якщо будете ретельно розмірковувати над ними – допоможуть вам зрозуміти, чи ваш гнів приближений до

праведного гніву Ісуса, чи більш схожий на гнів Каїна, Саула та Йони.

Завдяки близьким стосункам з Отцем, Ісус мав внутрішню впевненість, тому Його гнів не відображав ворожнечі, яка є наслідком уразливості, імпульсу і самозахисту. Натомість Він гнівався на зло, що становило загрозу планам Небесного Отця і могло завдати великої шкоди тим, кого Він любив. Крім того, Його гнів містив також глибокий смуток і походив з любові – суворої, але любові (Мт. 23:37).

3. Змініть свої погляди щодо Бога. Розуміємо ми це чи ні, але більшість наших емоцій походить від наших підспудних поглядів на те, в чому повнота життя, безпека та значущість. Проблема гніву коріниться не в емоціях, а в наших переконаннях щодо Бога та Його ролі в нашому житті.

Згідно до Нового Заповіту, головна складність – то зміна нашого мислення, а не емоцій. Апостол Павло, зважаючи на все те, що Бог для нас зробив (Рим. 1–11), спонукає нас до цілковитого

оновлення нашого мислення (Рим. 12:2). Згодом змінене мислення призведе і до змін у почуттях.

Таким чином, ми можемо, аналізуючи власні емоції (в тому числі й гнів), виявити свої справжні переконання на рівні серця. Якщо йдеться про гнів, то можна з'ясувати коріння нашого антагонізму. В процесі ретельного аналізу свого гніву ми можемо зрозуміти, чи наш гнів живиться довірою Богу і ненавистю до зла, чи коріниться в егоїстичному бажанні скеровувати життя за власним сценарієм. Головним чинником, що впливатиме на наші намагання вирішити проблему гніву, є наше розуміння: від чого або кого залежить наше благополуччя – від Бога, наших обставин чи інших людей.

4. Сповідуйте свої хибні погляди і кайтесь.

Це не просто розкаяння в гріховному почутті гніву. Йдеться про речі більш глибокі – про систему ваших поглядів, що живлять цю емоцію. Це означає, що потрібно розкаятись у впертих спробах жити і долати труднощі за власними умовами, а не умовами

Бога. Потрібно розкаятись в тому, що не вірили у благість Бога і не вважали Його вартим довіри; розкаятись за всю ту шкоду, що спричинили ваші гнівні вимоги Божому Царству та іншим людям. Таке розкаяння, по всій вірогідності, потребуватиме, щоб ви пішли до всіх тих, кому ваш гнів нашкодив, і попросили у них вибачення (*див. брошуру серії Духовні Відкриття “Коли Прощення Здається Неможливим”*).

Але покаяння означає не лише “відвернутись від чогось”, але й “повернутись до чогось”. Воно вимагає оновлення посвяти слідувати за Богом вірою, а не видінням (2 Кор. 5:7) – тобто маєте, не роздумуючи, довіритися люблячим рукам Небесного Отця, Хто з насолодою дає Своїм дітям дарунки (Мт. 7:11; Як. 1:17). Покаяння означає рішення керуватися в житті переконаннями, що Бог існує і винагороджує тих, хто ревно Його шукають (Євр. 11:6) – навіть коли події у житті розгортаються не так, як нам би того хотілося (Євр. 11:35-40). Покаяння означає відновлення віри в те,

що лише Бог може задовольнити потреби нашої спраглої душі. Таке покаяння розсіює всякий страх, адже ви твердо вірите, що Божа любов та ласка незмінні (Пс. 22:4; 26:1-14).

Коли покаяння торкається глибоких сфер нашої душі, то тривоги щезають, і на їхнє місце приходять упевненість. Гнів, образа на Бога та роздратовані вимоги до Нього (та інших) починають викликати в нас відразу. Ми розуміємо всю їхню непотрібність, гріховність. Сила гніву починає слабнути, коли ми зважуємося на важкий шлях любити Бога та інших так, як нас Бог полюбив. Поступово ми досягаємо такої точки, коли спроможні контролювати свій гнів.

5. Підпорядкуйте свій гнів новому керівництву. Хоча ми не можемо змінити свої імпульси гніву, ми можемо змінити своє ставлення до них, якщо коритимемось Святому Духу і Божому Слову. Якщо на нас впливатиме Бог, якщо Його сила сповнятиме нас, ми згодом помітимо, як наш гнів приборкується самоконтролем цілком нового типу і форму-

ється в дещо більш конструктивне. Апостол Павло пише, що такий самоконтроль – то є плід Духа (Гал. 5:22-23).

Бог є “повільним на гнів”, тому логічно припустити, що коли Його керівництво все більше охоплюватиме наше життя, ми виявлятимемо схожі якості – терпіння й стриманість. Боже серце завжди відкрите для нас в Його Сині, тому можна очікувати, що ми почнемо зростати в тому, що Біблія називає “розумом Христовим” (1 Кор. 2:16).

***Під Божим
керівництвом ми
набуваємо таких
якостей, як терпіння
та стриманість.***

Саме “розум Христів” мав на увазі Павло, коли писав листа до филип’ян: “Нехай кожен дбає не про своє, але кожен і про інших” (Фил. 2:4). Син Божий спроможний був так жити, тому що не шукав відчуття безпеки в обставинах чи стратегії

самозахисту. Його впевненість базувалась на цілковитій вірі в те, що Отець Небесний задовольнить будь-яку Його потребу і саме тоді, коли це буде потрібно.

Ісус міг ризикувати і навіть пожертвувати Своїм життям, тому що знав, що Його доля не в руках тих, хто знущались з Нього і забивали цвяхи в Його руки та ноги. Влада цих людей над Ісусом була тимчасовою. Крім того, Бог попустив це, бо була необхідність, щоб Він жив і вмер заради тих, кого любив.

Коли ми вручаємо у Божі руки свій гнів і свою долю, то краще починаємо розуміти Христовий розум. Це також допомагає нам культивувати здоровий страх перед Божим гнівом – тим гнівом, що Він виляє на всіх Своїх ворогів.

Підпорядкування свого гніву Божому керівництву не означає, що весь гнів щезне назавжди. Але це дасть нам можливість виявляти праведний гнів проти прояву будь-якого гріха як в нас самих, так і в інших. І цей праведний гнів буде “повільним” – як повільне на гнів Боже серце.

КІНЦЕВА МЕТА ПРАВЕДНОГО ГНІВУ

Прийде день, коли весь світ побачить, як Бог виливає на грішників Свій гнів. То буде кінцева точка будь-якого іншого праведного гніву. У той фатальний час Божий Син вершитиме увесь суд, являючи всю праведність Свого Отця, і звершуючи всю помсту над тими, хто намагалися будувати життя й шукати щастя за власними шляхами (2 Сол. 1:5-10).

Добра звістка, однак, полягає в тому, що вірою в істину про Божого Сина і те, що Він зробив для нас, вмираючи на римському хресті, ми можемо уникнути того всеохоплюючого суду. Апостол Іван писав: “Хто вірує в Сина, той має вічне життя; а хто в Сина не вірує, той життя не побачить – а гнів Божий на нім перебуває” (Ів. 3:36).

Бог пропонує дар спасіння – за умови віри, звичайно. Це спасіння не є нагородою за слухняність. Це цілковитий

прояв ласки, безкоштовний дар. Однак разом із даром нам залишено попередження. В Посланні до євреїв 10:31 написано: “Страшна річ упасти в руки Бога Живого!” Ці слова стосуються взагалі всіх тих, хто свідомо виявляють непокірність Божій волі. Але особливого значення ці слова набувають щодо тих, хто вперто і злісно нехтують Божим даром спасіння.

***Від нашої відповіді
на Божий дар спасіння
залежить наше
вічне майбуття.***

Від нашої відповіді на Божий дар спасіння залежить наше вічне майбуття. Це зумовлює і те, як ми будемо вирішувати найбільш насущні проблеми нашого гніву.

*Автор Тім Джексон
є ліцензованим консультантом у Мічигані і працює на заочному біблійному відділенні ХНН.*

Духовні відкриття®

Мета служіння “Хліб Наш Насущний” – зробити мудрість Біблії, яка змінює життя, зрозумілою і доступною для кожної людини.

Брошури серії “Духовні відкриття” презентують світу істину про Ісуса Христа через цікаві, збалансовані й доступні ресурси, що показують важливість Писання у всіх сферах життя. Всі брошури серії “Духовні відкриття” пропонуються безкоштовно для особистого читання та використання їх в малих групах і в євангелізаційному служінні.

Щоб стати нашим партнером у розповсюдженні Божого Слова, натисніть опцію “Пожертвувати”. Дякуємо вам за підтримку матеріалів “Хліб Наш Насущний” і “Духовні відкриття”.

Навіть маленькі пожертвування багатьох людей дають можливість місії “Хліб Наш Насущний” нести людям мудрість Біблії, яка змінює життя. Нас не фінансують і не підтримують на постійній основі будь-які релігійні групи або деномінації.

ПОЖЕРТВУВАТИ